

วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนค่าทดลองสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เอกสารชี้แจงโครงการ

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

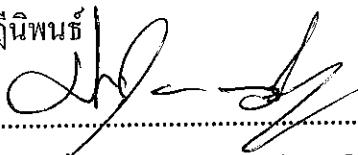
ตุลาคม 2549

ISBN 974-502-906-8

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมคุณภูนพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าคุณภูนพนธ์ ได้พิจารณา
คุณภูนพนธ์ของ เอกซ์ ชีฟ ไอคอน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุณภูนพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมคุณภูนพนธ์

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)

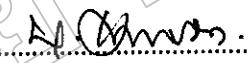
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนกร สุนทรารักษ์)

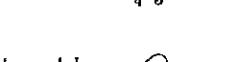
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงศ์นام)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เผรียด)

กรรมการ

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)

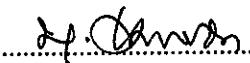
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนกร สุนทรารักษ์)

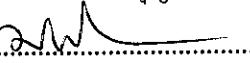
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงศ์นام)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เผรียด)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมถวิล จริตคำร)

กรรมการ

บันทึกวิทยาลัยอนุมัติให้รับคุณภูนพนธ์คนบันนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุณภูนพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณบดีบันทึกวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม ม่วงมี)

วันที่..... 25 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณภาพ

ดูยืนพื้นที่บันนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่าน ผู้วิจัยขอรับขอบพระคุณ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ ประธานกรรมการควบคุมดูยืนพื้นที่ รองศาสตราจารย์
ดร.ดร. สุนทรยาอุทช รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงศ์นาม รองศาสตราจารย์ ดร. นุญมี เกษรยอด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล จริตควร ที่ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ทราบขอบพระคุณ
คุณเพื่อนบุญมี คุณแม่วรินทร์ ชินโภต บิความารดาผู้บังเกิดเกล้าของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจตลอดมา

ขอรับขอบพระคุณพระครูดินล ไมเกล มีชัย กิจบุญชู และผู้มีพระคุณอิกกาลัยท่านที่รับ
เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย อาทิ พระสังฆราช ยออาคิม พeyer มนีทรัพย์ พระสังฆราช ยอร์ช
ยอด พิมพิสาร พระสังฆราชยอดแฟฟ ประธาน ศรีราชนครินทร์ พระอัครสังฆราชหลุยส์ จามเนียร์
สันติสุขนิรันดร์ พระสังฆราช ยอดแฟฟ สังวาลย์ ศุรศรangs พระสังฆราช ลอบเรนซ์ เทียนชัย สามานจิต
นาทหลวงจำเนียร กิจเจริญ ภราดา ดร.ประทีป ม. โภกลมานา ภราดา ดร.วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์
ภราดา ดร.บัญชา แสงหริษฐ์ แมร์ฟรังซ์ชัวร์ ชีรานนท์ ชิสเตอร์ ดร.สกอตสติก วิภาดา สัณฐิติ
ศาสตราจารย์ ดร.อ่านวย ทะพิงค์แก ศาสตราจารย์ นพ. เกษม วัฒนชัย อาจารย์ สุลักษณ์ ศิริรักษ์
ศาสตราจารย์ ดร.นิติ เอียวเครือง ร่องศาสตราจารย์ ดร.เมธี ปีลันธนานนท์ อาจารย์ชัยณรงค์
มนเทียรวิเชียรฉาย รองศาสตราจารย์ ดร.วีไล ณ ป้อมเพชร ศาสตราจารย์ กีรติ บุญเจือ
รองศาสตราจารย์ ดร.สเตรี พงศ์พิศ อาจารย์สุมิตรา พงศ์ชร นาทหลวงจรัล ทองปียะภูมิ
นาทหลวง ดร.มนัส ศุภลักษณ์ เป็นต้น ขอบคุณ นาทหลวงสมบัติ ประทุมปี นาทหลวงสมเดช
พันธ์สมบัติ นาทหลวงสุรชัย เจริญพงศ์ นาทหลวงชำนาญ กล้าหาญ ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนขณะที่ผู้วิจัย
เดินทางไปศึกษารวมทั้งเพื่อนักศึกษาทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.พัชรีวรรณ กิจมี
นาทหลวง อภิสิทธิ์ กฤญาเริญ อาจารย์รุ่งพิพย์ พรหมศิริ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

ขอบใจคณะทำงาน อาทิ นาทหลวงพีล มาหุชา นาทหลวงนิโล ปากุลนิล็อก
นางสาวศันสนีย์ วุฒิกนก นางสาวนันทิยา แท่นทอง นายอิทธิพงษ์ น้อยนาม นางสาวสวารินทร์
ชัยศิรินิรันดร์ นายจิรศักดิ์ ปุยสุวรรณ์ มาสเตอร์ธีรพันธ์ ปุณณันธ์ และ นางสาวพรวิมล ดาดจันทึก
ขอไว้ท่านคุณพระเป็นเจ้า พระแม่มารีพระมารดาสูมตาอ่อนหวาน ขอบขอบพระคุณ
สังฆมณฑลครรภสีมาที่ให้โอกาสและให้กำลังใจทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จเป็นวัตกรรมชั้นหนึ่งที่ให้
แนวทางแก้ไขเรียนค่าทางลึกสังกัดสังฆมณฑลในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติ
เป็นทรัพยากรมุนย์ที่จะพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

46820430: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: วัฒนธรรมองค์การ/ โรงเรียนคาಥอลิก/ ทศวรรษหน้า

เอกสารชี้แจง โภคทร: วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า (THE ORGANIZATIONAL CULTURE OF CATHOLIC SCHOOLS UNDER THE CATHOLIC DIOCESE IN THE NEXT DECADE) อาจารย์ผู้ควบคุมคุณดุนินพันธ์: ประชุม รองประธานีชู, Ed.D., ดร. สุนทรยาอุทา, Ph.D., ไพรัตน์ วงศ์นาม, ด.ค., นุญนี เผรียอด, Ed.D. 635 หน้า. ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-906-8

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้าโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงอนาคต (Ethnographic Future Research: EFR) รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 63 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ ปรัชญาการศึกษาคาಥอลิก คือการพัฒนามนุษย์ในทุกมิติ (Holistic) ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ศติปัญญา อารมณ์ และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข วิสัยทัศน์ คือ เป็นส่วนหนึ่งของภาคพระคริสตธรรม เป็นบ้านของทุกคน พัฒกิจคือ ปลูกฝังคุณค่าตามหลักพระคริสตธรรม เป้าหมายคือผู้เรียนเป็นศาสนิกชนที่ดี เป็นเด็กด้านความเป็นมนุษย์ เป็นคนเพื่อคนอื่น ยุทธศาสตร์คือสร้างความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับองค์กรอื่น มีโครงสร้างการบริหารแบบราบ บริหารแบบมีส่วนร่วม ยึดหลักประชาธิปไตย เน้นการบริหารจัดการที่ดี ครูมีจิตวิญญาณบุคคลที่การยึดเป็นแบบอย่างคือคุณธรรมจริยธรรม มีอุดมการณ์ อุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี ลักษณะของโรงเรียนคือ พระเยซูเจ้า การเป็น โบสถ์ พระแม่มารี นักบุญของคือปั้นก์ เชื่อว่ามนุษย์เป็นสุดยอดของสิ่งสร้างของพระเจ้าเป็นภาพลักษณ์ของพระองค์ เป็นพื่นของกัน มีคุณค่ามีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ยึดหลักพระคริสตธรรม ได้แก่ ความยุติธรรม ความรัก รับใช้ ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ อนุรักษ์และนำคุณค่าขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดึงดูมามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้ทุกคน ได้ปฏิบัติศาสนกิจอย่างเรียบ นับถือศาสนาอยู่ในระดับคุณค่ามีให้อยู่ในระดับพิธีกรรม เน้นหลักศาสนาสัมพันธ์ มีหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น เป็นหลักสูตรบูรณาการ จัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเป็น “ประชาคม” สัมพันธ์กันคือระหว่างผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน ชุมชน รณรงค์ให้ทุกคนเคารพและสำนึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนชาติ เทคโนโลยีเป็นของประทานจากพระเจ้าจึงควรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้และต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

46820430: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ed.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: ORGANIZATIONAL CULTURE/ CATHOLIC SCHOOLS/ THE NEXT DECADE EKACHAI CHINNAKORT: THE ORGANIZATIONAL CULTURE OF CATHOLIC

SCHOOLS UNDER THE CATHOLIC DIOCESE IN THE NEXT DECADE. DISSERTATION

ADVISORS: PRACHUM ROTPRASERT, Ed.D., DHORN SUNTRAYUTH, Ph.D., PIRAT WONGNAM, Ph.D., BOONMEE NENYOD, Ed.D. 635 P. 2006. ISBN 974-502-906-8

The purpose of this Ethnographic Future Research was to study the organizational culture of Catholic schools under the Catholic diocese in the next decade. Sixty- three experts were selected by means of purposive sampling. The research instrument was non-directive open ended interview guideline. The obtained data were analyzed by content analysis with the frequency and percentage.

The research results were as follows: The Philosophy of Catholic schools under the Catholic diocese in the next decade would be a holistic human formation : physical and mental health; intellect; knowledge; morality; integrity; and desirable way of life so as to be able to live happily with other people. Vision : The school would be a field for Evangelization. Mission: To cultivate and promote Christian Values. Goals: Students would become good believers, moral people, person for others. Strategy: Coordinate and Network with other organizations. The administration would be a flat organization, participatory management and administrator would be a democratic leader. The teacher would have a heart of a true teacher. Hero and Heroine: A person would live with moral life, and would offer oneself as a good example for others. The symbols would be Christ, the Cross, the church, Virgin Mary and patron saints. Men and women would be God's highest creatures. They would be brothers and sisters. They would be equal in value and dignity. The important Christian teaching would be equality, love and service, to promote and preserve the value and beauty of culture and tradition and put it into practice in one's daily life. There would be Good governance, free practice of religious belief and promotion of inter-religious dialogue. The school would have an integration between the core curriculum and local curriculum, and would be student centered. The school would be a community and a home for all. There should be good relationship between the manager, subordinates, students and the whole community, and should love and respect for Nature. Technology would be a gift from God. The Catholic schools would have to introduce proper technology and advise the students on its proper use.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๓
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๔
สารบัญ	๕
สารบัญตาราง	๖
สารบัญภาพ	๗
บทที่	
1 บทนำ	๑
ความเป็นมาและภูมิหลังของปัญหาการวิจัย	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๑๑
คำศัพท์	๑๑
กรอบความคิดในการวิจัย	๑๒
ความสำคัญของการวิจัย	๑๔
ขอบเขตของการวิจัย	๑๔
นิยามศัพท์เฉพาะ	๑๕
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๙
การศึกษาทางลักษณะชาติในประเทศไทย	๑๙
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การ	๕๙
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียน	๘๙
ความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย	๑๐๕
ภาพบริบทของสังคมไทยในอนาคต	๑๑๕
ภาพสังคมไทยที่เพิ่งประสบภัยในอนาคต	๑๓๗
เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (The Ethnographic Future Research: EFR)	๑๔๓
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๔๕
3 วิธีดำเนินการวิจัย	๑๖๓
ขั้นตอนและวิธีการวิจัย	๑๖๓
เครื่องมือการวิจัย	๑๖๕
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๖๖
การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๖๖

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	167
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	189
สรุปผลการวิจัย.....	189
อภิปรายผล	194
ข้อเสนอแนะ	249
ข้อเสนอแนะในการใช้ผลการวิจัย.....	249
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อเนื่อง.....	256
บรรณานุกรม	257
ภาคผนวก	280
ภาคผนวก ก	281
ภาคผนวก ข	283
ภาคผนวก ค	285
ภาคผนวก ง	290
ภาคผนวก ช	350
ประวัติย่อของผู้วิจัย	635

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา (Philosophy) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	167
2 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	168
3 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	169
4 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเป้าหมาย (Goal) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	170
5 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	171
6 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	172
7 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร (Administrative Style) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	173
8 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า.....	174
9 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	175
10 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบุคลากรที่ควรยึดเป็นแบบอย่าง (Hero and Heroine) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า.....	176
11 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสัญลักษณ์ (Symbol) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	176
12 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเชื่อ (Belief) ของโรงเรียนคاثอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	177

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) ของโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า.....	178
14 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี (Tradition or Custom) ของโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า.....	178
15 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ (Regulation) ของโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	179
16 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพิธีกรรมและงานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า.....	180
17 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหลักสูตร (Curriculum) ของโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า.....	181
18 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า..	182
19 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) ในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	183
20 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า.....	184
21 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment) ของโรงเรียนคาಥอลิก สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	185
22 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเป็นจริงของโรงเรียน คาಥอลิก (Reality of Catholic School) สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า.....	187
23 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคโนโลยี (Technology) ของโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า	188

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 พัฒนาการของวัฒนธรรมองค์การ	62
2 แสดงจุดการแทรกแซงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม	85
3 โครงสร้างขององค์การที่เข้มโอบกับกลุ่ม	87
4 กระบวนการสร้างสรรค์วัฒนธรรม	88